

مننژیت، خطرناک‌تر از سرماخوردگی

علائم این بیماری کمی گمراه‌کننده بوده و ممکن است خیلی راحت متوجه آن نشوید، زیرا نشانه‌اش در تمام افراد یکسان نیست و در همه به یک صورت ظاهر نمی‌شود.

علائم این بیماری کمی گمراه‌کننده بوده و ممکن است خیلی راحت متوجه آن نشوید، زیرا نشانه‌اش در تمام افراد یکسان نیست. همه به یک صورت ظاهر نمی‌شود. مننژیت بیماری خطرناکی است که در شروع با سرماخوردگی شباهت دارد و بیشتر در کودکان زیر پنج سال شایع است، اما این بیماری در کنار نشانه‌های مشابه سرماخوردگی از جمله تب، سردرد و بی‌حالی نشانه‌ای را بروز می‌دهد که به تشخیص سریع آن کمک می‌کند.

به گفته دکتر فریبا شیروانی، فوق تخصص بیماری‌های عفونی کاری که می‌توان برای تشخیص سریع تر مننژیت کرد، آن است که از کودک بخواهید سرش را پایین بیاورد و چانه‌اش را به سینه‌اش بچسباند؛ اگر او نتوانست این کار را انجام دهد یا با درد زیاد این کار را انجام داد به احتمال زیاد مننژیت دارد و بلافاصله باید به پزشک مراجعه کنید. در واقع هر گاه کوچک‌ترین احتمالی از ابتلای فرزندان به مننژیت داشتید، باید بسرعت او را نزد پزشک ببرید.

مننژیت در نتیجه التهاب و عفونت پرده‌های مغزی که سراسر مغز و نخاع را احاطه کرده است، رخ می‌دهد. در واقع، پرده یا غشایی که روی بافت مغز و طناب نخاعی را می‌پوشاند و در حد فاصل بین استخوان جمجمه و مغز یا بین مهره‌ها و نخاع قرار می‌گیرد، مننژ نام دارد و به التهاب این لایه پوشاننده مننژیت می‌گویند. عوامل ایجادکننده این بیماری شامل ویروس‌ها و باکتری‌ها از جمله باکتری هموفیلوس آنفلوآنزا و سایر عوامل مانند قارچ‌ها می‌شود.

مراقب کودکان زیر 5 سال باشید

افراد تا پنج سالگی بیشتر به این بیماری مبتلا می‌شوند. همچنین کسانی که شکستگی جمجمه دارند، افرادی که طحال برداری شده‌اند، افراد مبتلا به بیماری ایدز، کسانی که کاشت حلزون در گوش داشته‌اند و افرادی که مبتلا به سرطان هستند یا دچار عوارض بعد از پیوند مغز استخوان شده‌اند نیز مستعد این بیماری هستند.

دکتر شیروانی در گفت‌وگو با «جام جم» می‌گوید: کودک مبتلا به مننژیت اغلب تحریک‌پذیر و بی‌قرار است. در ابتدای بیماری ممکن است علائم سرماخوردگی در او ظاهر شود و ممکن است از غذا خوردن خودداری کند و اسهال و استفراغ و حساسیت به نور داشته باشد. حتی ممکن است دچار اختلالات رفتاری و اختلال خواب شود و در سطح پوستش نیز دانه‌های خونی‌ریزی دهنده کوچکی دیده شود. احتمال بروز اختلال تنفسی و تشنج نیز در برخی کودکان وجود دارد.

نشانه‌های مننژیت را با سرماخوردگی اشتباه نگیرید

از آنجا که در مواردی این بیماری به تدریج پیشرفت می‌کند و مشکلات کودک با تب و سردرد و دردهای عضلانی آغاز می‌شود، بسیاری این بیماری را با سرماخوردگی اشتباه می‌گیرند. به این علت، متخصصان بیماری‌های عفونی برای پیشگیری از اشتباه در تشخیص این بیماری، توجه به مدت زمان بروز علائم و شدت سردرد بیمار را ضروری می‌دانند. چون ممکن است کاهش هوشیاری و تشنج ناشی از ابتلا به مننژیت، فرصت کمی را برای تشخیص این بیماری ایجاد کند، بیمار باید حداکثر تا دو روز پس از شروع علائم به پزشک مراجعه کند.

وقتی مننژیت خطرناک می‌شود

به گفته دکتر شیروانی، بیماری مننژیت چرکی یا باکتریایی معمولاً یک بیماری حاد با سیر پیشرفت بسیار سریع است که در بعضی موارد می‌تواند در عرض 24 ساعت بیمار را به طرف شوک و کما و در نهایت مرگ پیش ببرد و در موارد دیگر سرعت سیر بیماری در عرض چند روز وخیم می‌شود.

این فوق تخصص عفونی می‌افزاید: علائم بیماری شامل برخی علائم غیراختصاصی شامل تب با درجه بالا، بی‌قراری و تحریک‌پذیری، بی‌اشتهایی، استفراغ‌های مکرر و مقاوم، سردرد و سرگیجه و یکسری علائم اختصاصی شامل سفتی گردن، درد پشت و کمر، برجسته شدن ملاج شیرخوار، فلج اعصاب مغزی، بخصوص فلج ناگهانی در ناحیه چشم و صورت و در نهایت تشنج است. البته تشنج در حدود یک سوم بیماران مبتلا به مننژیت چرکی دیده می‌شود. بنابراین هر کودک با تب و تشنج باید حتماً از نظر احتمال وجود مننژیت چرکی از سوی پزشک معاینه شود. بعلاوه، عوارض ابتلا به مننژیت می‌تواند شامل کاهش شنوایی و بینایی، اختلالات یادگیری، فلج، کاهش قدرت عضلانی، عقب افتادگی ذهنی و تشنج نیز بشود. حتی ممکن است آسیب‌های جدی مغزی به دنبال به تعویق افتادن رسیدگی و شروع درمان بیمار رخ بدهد.

دکتر شیروانی با تأکید بر این که برخی کودکان در معرض خطر بیشتری نسبت به این بیماری هستند، می‌گوید: کودکان مبتلا به نقص ایمنی و آنها که جراحی کاشت حلزون انجام داده‌اند و تحت درمان با داروهای کاهنده توانایی سیستم ایمنی هستند یا آنها که دچار ضربه به جمجمه و شکستگی کف جمجمه یا طحال برداری شده‌اند باید نسبت به ابتلا به این بیماری مراقب باشند.

مننژیت درمان می شود

درمان اصلی و قطعی مننژیت با منشاء میکروبی، آنتی بیوتیک است و در صورت شک به مننژیت، پس از انجام آزمایش های لازم و حتی پیش از آماده شدن جواب آزمایش ها باید درمان با آنتی بیوتیک شروع شود. دکتر شیروانی با اشاره به این مطلب می افزاید: اگر جواب آزمایش ها مشخص کند کودک مبتلا به مننژیت ویروسی شده، آنتی بیوتیک ها قطع می شود و هیچ درمان دیگری بجز مسکن لازم نیست. عفونت های ویروسی معمولا پس از پنج تا ۱۴ روز بسته به نوع ویروس خود به خود برطرف می شود، ولی اگر تشخیص مننژیت میکروبی تأیید شود، مصرف آنتی بیوتیک باید ادامه پیدا کند.

وی در پاسخ به این سوال که پیشگیری از این بیماری چگونه ممکن است، می گوید: واکسن هایی که به طور معمول استفاده می شود کودک را علیه بیشتر باکتری های عامل بیماری محافظت می کند، این واکسن ها در بسیاری از کشورهای دنیا کودکان را در سن کمتر از دو سال نسبت به این باکتری ها محافظت می کند، ولی در کشور ما هم اکنون این واکسن ها به کودکان تزریق نمی شود. البته راه دیگری نیز برای محافظت فرد در مقابل مننژیت باکتریال وجود دارد و آن دادن آنتی بیوتیک به کسانی است که با فرد مبتلا تماس نزدیک داشته اند، بخصوص به کودکان و بزرگسالانی که در یک خانه با وی زندگی می کنند یا افراد گروه پزشکی که در تماس نزدیک با بیمار هستند. البته تزریق واکسن مننژیت در مکان هایی که جمعیت افراد زیاد است بویژه برای حجاج و سربازان ضروری است.

پونه شیرازی / گروه سلامت